

Retten på Frederiksberg

DOM

afsagt den 5. februar 2020

Rettens nr. 5937/2019
Anklagemyndigheden
mod
T
...

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag er behandlet med domsmænd.

Anklageskrift er modtaget den 1. august 2019.

T er tiltalt for overtrædelse af

1.

overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1,

ved på et ukendt tidspunkt forud for den 21. marts 2017 på et ukendt sted i Y-området uberettiget at have videregivet fortrolige oplysninger, som hun havde fået kendskab til via sin tidligere ansættelse i X-kommunes Rehabiliteringsteam, ..., idet hun til journalist A videregav oplysninger om Cs personlige og helbredsmæssige forhold.

2.

overtrædelse af straffelovens § 155,

ved på et ukendt tidspunkt forud for den 31. januar 2017, som ansat i X-kommune, ..., at have misbrugt sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, idet hun tog personoplysninger og/eller sagsakter vedrørende 90 forskellige borgere med hjem og opbevarede på sin bopæl ..., uden at hun havde fået samtykke hertil, og uden at opbevarelsen skete med henblik på varetagelse af X-kommunes eller borgernes interesse.

3.- 91.

overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, jf. § 152, stk. 2,

ved forud for den 7. marts 2017 på et ukendt sted i Y-området under særligt skærpende omstændigheder uberettiget at have videregivet fortrolige oplysninger, som hun havde fået kendskab til via sin tidligere ansættelse i X- Kommunes Rehabiliteringsteam, ..., idet hun til journalist A videregav papirer med fortrolige oplysninger vedrørende nedenfor nævnte 89 borgeres personlige og/eller helbredsmæssige forhold, hvorved hun påførte de nævnte borgere

en nærliggende risiko for, at deres personlige oplysninger spredtes til offentligheden med betydelig skade til følge.

Forhold	Borgerens navn	Koster nr.	Journalnummer
3 (2)	B1	1	0100-70561-00007-17
4 (3)	B2	2	0100-70561-00008-17
5 (4)	B3	3	0100-70561-00009-17
6 (5)	B4	4	0100-70561-00010-17
7 (6)	B5	5	0100-70561-00011-17
8 (7)	B6	6	0100-70561-00012-17
9 (8)	B7	7	0100-70561-00013-17
10 (9)	B8	8	0100-70561-00014-17
11 (10)	B9	9	0100-70561-00015-17
12 (11)	B10	10	0100-70561-00016-17
13 (12)	B11	11	0100-70561-00017-17
14 (13)	B12	12	0100-70561-00018-17
15 (14)	B13	13 og 66	0100-70561-00019-17
16 (15)	B14	14	0100-70561-00020-17
17 (16)	B15	15	0100-70561-00021-17
18 (17)	B16	16	0100-70561-00022-17
19 (18)	B17	17	0100-70561-00023-17
20 (19)	B18	18	0100-70561-00024-17
21 (20)	B19	19	0100-70561-00025-17
22 (21)	B20	20 og 26	0100-70561-00026-17
23 (22)	B21	21	0100-70561-00027-17
24 (23)	B22	22	0100-70561-00028-17
25	B23	24	0100-70561-00030-17
26	B24	25	0100-70561-00031-17
27 (28)	B25	27	0100-70561-00033-17
28 (30)	B26	29	0100-70561-00035-17
29 (31)	B27	30	0100-70561-00036-17
30 (32)	B28	31 og 82	0100-70561-00037-17
31 (33)	B29	32	0100-70561-00038-17
32 (34)	B30	33	0100-70561-00039-17
33 (35)	B31	34	0100-70561-00040-17
34 (36)	B32	35	0100-70561-00041-17
35 (37)	B33	28, 36 og	0100-70561-00042-17

		37	
36 (39)	B34	38 og 83	0100-70561-00044-17
37 (40)	B35	39	0100-70561-00045-17
38 (41)	B36	40	0100-70561-00046-17
39 (43)	B37	42	0100-70561-00048-17
40 (44)	B38	43	0100-70561-00049-17
41 (45)	B39	44	0100-70561-00050-17
42 (46)	B40	45	0100-70561-00051-17
43 (47)	B41	46	0100-70561-00052-17
44 (48)	B42	47	0100-70561-00053-17
45 (49)	B43	48	0100-70561-00054-17
46 (50)	B44	49	0100-70561-00055-17
47 (51)	B45	50	0100-70561-00056-17
48 (52)	B46	51	0100-70561-00057-17
49 (53)	B47	52 og 89	0100-70561-00058-17
50 (55)	B48	54 og 77	0100-70561-00060-17
51 (56)	B49	55	0100-70561-00061-17
52 (57)	B50	41, 56 og 57	0100-70561-00062-17
53 (58)	B51	57 og 58	0100-70561-00064-17
54 (59)	B52	58	0100-70561-00063-17
55 (60)	B53	59	0100-70561-00065-17
56 (61)	B54	60	0100-70561-00066-17
57 (62)	B55	61	0100-70561-00067-17
58 (63)	B56	62	0100-70561-00068-17
59 (64)	B57	63	0100-70561-00069-17
60 (65)	B58	64	0100-70561-00070-17
61 (66)	B59	69	0100-70561-00071-17
62 (67)	B60	66	0100-70561-00072-17
63 (68)	B61	67	0100-70561-00073-17
64 (69)	B62	68	0100-70561-00074-17
65 (70)	B63	69	0100-70561-00075-17
66 (71)	B64	70	0100-70561-00076-17
67 (72)	B65	71	0100-70561-00077-17
68 (73)	B66	72	0100-70561-00078-17
69 (74)	B67	73	0100-70561-00079-17

70 (75)	B68	74	0100-70561-00080-17
71 (76)	B69	75	0100-70561-00081-17
72 (77)	B70	76	0100-70561-00082-17
73 (79)	B71	78	0100-70561-00084-17
74 (80)	B72	79	0100-70561-00085-17
75 (81)	B73	80	0100-70561-00086-17
76 (82)	B74	81	0100-70561-00087-17
77 (85)	B75	84	0100-70561-00090-17
78 (86)	B76	85	0100-70561-00091-17
79 (87)	B77	86	0100-70561-00092-17
80 (88)	B78	87	0100-70561-00093-17
81 (89)	B79	88	0100-70561-00094-17
82 (91)	B80	90	0100-70561-00096-17
83 (92)	B81	91	0100-70561-00097-17
84 (93)	B82	92	0100-70561-00098-17
85 (94)	B83	93	0100-70561-00099-17
86 (95)	B84	94	0100-70561-00100-17
87 (96)	B85	95	0100-70561-00101-17
88 (97)	B86	96	0100-70561-00102-17
89 (98)	B87	97	0100-70561-00103-17
90 (99)	B88	98	0100-70561-00104-17
91 (100)	B89	99	0100-70561-00105-17

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om konfiskation af 98 charteks (koster 1-52 og koster 54-99) indeholdende person og/eller lægeoplysninger i medfør af straffelovens § 75, stk. 2.

Tiltalte har nægtet sig skyldig og nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært om rettens mildeste dom.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse i medfør af straffelovens § 152e, stk. 1, nr. 2.

Tiltalte har ikke protesteret mod konfiskationspåstanden.

B46 har påstået, at tiltalte skal betale 16.250 kr. i erstatning. Kravet er ikke nærmere dokumenteret.

Tiltalte har påstået frifindelse.

Forklaringer

Der er under hovedforhandlingen i sagen afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne D, B88, navne- og adressebeskyttelse, B25, navne- og adressebeskyttelse, Psykiater Mogens Undén og læge Anders Beich.

Tiltalte har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Tiltalte forklarede, at det er korrekt, at hun blev ansat som ergoterapeut i X-kommune i 2007. Det kan godt passe, at hun underskrev sin ansættelseskontrakt den 29. august 2007. Det er korrekt, at der til ansættelseskontrakten medfulgte en vejledning om tavshedspligt. Hun fik aldrig en mundtlig vejledning om den tavshedspligt, hun var pålagt. Hun var dog ikke i tvivl om, at hun var underlagt tavshedspligt, men hun mener, at hendes oplysningspligt i denne forbindelse var vigtigere end hendes tavshedspligt. Hun kan ikke huske, hvornår hun stoppede i X-kommune, men det kan godt passe, at det var den 31. januar 2017.

Der var utålelige forhold på kommunen. Hun så, at borgere blev ladt i stikken, og hun kunne ikke holde ud at være der. Hun oplevede det som sagsmishandling.

Som ansat havde hun adgang til alle oplysninger om alle borgere, der havde sager i Rehabiliteringsteamet. Hun fik ikke at vide, at hun ikke måtte slå sager op, som hun ikke selv behandlede, og hun mener ikke, at hun ikke havde lov til det. Det var helt normalt at printe sine egne sager ud, og det skete også, at de ansatte tog sagerne med hjem. Netop de sager, som er omtalt i anklageskriftet, måtte hun dog ikke tage med hjem. Det vidste hun godt.

Det er korrekt, at hun tog kontakt til journalisten på Information. Det er ligeledes korrekt, at hun videregav fortrolige oplysninger om C til journalisten. Hun gav alle sagerne, som politiet fandt i de blå poser i hendes lejlighed, til journalisten, som opbevarede dem på avisredaktionen.

Hun har oplevet, at hendes egen søn har været igennem kommunens revalideringssystem. Han fik ingen hjælp. Hendes søster har oplevet det samme. Hun har oplevet mennesker blive psykisk syge af den behandling, de fik i kommunen. Hun blev bedt om at komme med i Rehabiliteringsteamet. Hun ønskede det ikke pga. sine tidligere dårlige erfaringer hermed, men hun lod sig overtale og tænkte også, at hun måske kunne gøre en forskel og hjælpe de enkelte borgere. I hendes tid i teamet har hun kun oplevet en enkel person, der havde gavn af det ressourceforløb, kommunen sendte hende ud i. Derimod har hun oplevet utallige tilfælde, hvor mennesker i stedet blev nedbrudt af forløbene. Hun oplevede, at kommunen ikke var interesseret i at hjælpe folk. De var tværtimod interesseret i at beholde mennesker i forløbene for at spare penge. Gennem årene har hun flere gange forsøgt at gøre opmærksom på de forhold, hun gennem sit arbejde har set. Hun mener, at det har offentlighedens interesse. Hun har haft møder med både den tidligere og nuværende beskæftigelsesminister. Det er der dog ikke kommet noget ud af, og hun så sig derfor nødsaget til at tage ulovlige midler i brug for at sørge for, at oplysningerne blev offentligt kendt. Hendes samvittighed bød hende dette.

Hun mener ikke, at nogen mennesker har lidt skade ved hendes handlinger.

Adspurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at hun godt vidste, at hun ikke måtte videregive sagerne til journalisten, men hun mente, at der var tale om et beskyttet forum.

Af de 89 sager, nærværende sag drejer sig om, har hun selv været arbejdsmæssigt involveret i nogle stykker af dem. Hun kan ikke sige hvor mange. Det var normal praksis at tage sine egne sager med hjem, for at forberede sig til møder.

Foreholdt sagens bilag 38-07-001-001 forklarede tiltalte, at det er korrekt, at det var uproblematisk at arbejde hjemmefra.

Foreholdt sagens bilag 38-01-02-19 forklarede tiltalte, at det er korrekt, at hun var med til screening af alle sager i en periode. Det kan godt være, at hun har deltaget i nogle møder, selvom hun ikke fremgår af mødereferatet.

B5 (nr. 7 i anklageskriftet) er den person, hun skrev om til journalisten i en mail. B5 var terminal syg af kræft. Alligevel blev hun sendt ud i et ressourceforløb af X-kommune. Et ressourceforløb er et forløb på 1-5 år, der går ud på at udvikle personens arbejdsevne. Det lykkedes dog for tiltalte at hjælpe B5 med at få bevilliget førtidspension.

Mens tiltalte var ansat i X-kommune gav hun flere gange udtryk for sin forbavselse over de afgørelser, kommunen traf i forhold til borgere. Hun protesterede flere gange til sin leder. Tiltalte fik dog bare at vide, at hun ikke skulle blande sig i de juridiske afgørelser. Derefter kunne hun godt mærke, at hun skulle holde lav profil, hvis hun ville beholde sin stilling. Man skulle bare parere ordre.

Foreholdt side 59 i ekstrakt med ekstramateriale, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at hun i 2016 klagede til sin nye afdelingschef, F, over det, hun opfattede som lovbrud, der blev begået i kommunen. Det er korrekt, at han bad hende skaffe dokumentation for sine anklagere. Det var herefter, hun blev bevidst om, at hun var nødt til at samle sager sammen. Det var kort efter dette, at hun blev fyret fra sin stilling.

Hun havde kendskab til journalisten A, som tidligere havde skrevet om tilsvarende sager, blandt andet om hendes søn. Deres første møde var et personligt møde, hvor hun overdrog poserne med sagerne til ham. I den endelige artikel blev der dog kun nævnt en enkelt sag, og artiklen blev skrevet på baggrund af et interview med hende. Hun ved ikke, om A overhovedet har læst nogle af sagerne. Poserne har kun været hjemme hos hende og på avisredaktionen.

"Åge" i artiklen er i virkeligheden C. Hans sag lå vist nok ikke i poserne. Hun havde selv haft Cs sag i sin sagsportefølje, hvorfor hun kendte til alle sagens detaljer. Hun overdrog vist nok sagens oplysninger mundtligt til journalisten.

Adspurgt på ny af anklageren forklarede tiltalte, at hun ikke arbejdsmæssigt havde beskæftiget sig med samtlige 89 sager, hun tog med hjem. Hun samlede så mange sager for at belyse en systematik i kommunens arbejde.

Da hun kunne mærke, at "jorden brændte under hende", og at hun nok snart ville blive fyret, besluttede hun sig for at samle så meget materiale sammen, som hun kunne. Hun mente, at oplysningerne havde offentlighedens interesse, og at de skulle ud til den brede befolkning.

....."

Vidnet D har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Vidnet forklarede, at hun var teamleder i Arbejdsmarkedsafdelingen i X-kommune i 2016 og 2017. De havde ansvaret for personer i ressourcerforløb og for Rehabiliteringsteamet. Hun var ikke leder for tiltalte. Tiltalte hørte under sundhedsteamet.

I X-kommune havde de alle sagsoplysninger lagret i deres sagsbehandlingsssystem. Ansatte måtte kun tilgå de sager, hvor de var tilknyttede som sagsbehandlere. Det var blevet indskærpet, at man ikke printede sagerne ud. I stedet havde man sagerne liggende elektronisk på eksempelvis en I-pad. Det var kun efter specifik tilladelse, at de ansatte kunne tage sagerne i papirform med hjem. Man måtte naturligvis heller ikke opbevare personsager hjemme, efter man ikke længere var ansat i kommunen.

Foreholdt sagens bilag 38-01-02-003, forklarede vidnet, at journalisten i mailen skrev, at han agtede at skrive en artikel på baggrund af en case. Vidnet talte herefter med en jurist ved kommunen, ..., som oplyste, at det ville være i strid med lovgivningen, hvis journalisten skrev om den specifikke case i sin artikel. Vidnet kunne dengang genkende casen ud fra oplysningerne. Sagen blev efterfølgende håndteret af den juridiske afdeling.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hun ikke kan huske, om C blev indstillet til førtidspension af Rehabiliteringsteamet.

Foreholdt sagens bilag 38-01-02-004, forklarede vidnet, at hun ikke kan huske den pågældende sag. Hun ved ikke, om C fik tildelt et fleksjob.

Foreholdt sagens bilag 38-01-02-005, forklarede vidnet, at det er korrekt, at C blev instillet til førtidspension.

Hun er ikke længere ansat i X-kommune. Hun stoppede i maj 2018.

....."

Vidnet (navne- og adressebeskyttelse) B88 har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hun i 2013 fik konstateret en tumor sin hjerne. Hendes liv blev i den forbindelse vendt på hovedet og hun måtte blandt andet sige sit job op. Hun blev opereret i 2016. Hun kan ikke huske meget om sit forløb i X-kommune, men hun ved, at hun blev indstillet til et fleksjob.

Hun følte sig hverken set eller hørt i X-kommune. Hun havde en meget sød sagsbehandler, men hun oplevede ikke, at der var meget forståelse for hendes situation. Mens hun havde sin hjernetumor, blev hun sendt i flere arbejdsforløb. Det var håbløst, da hun slet ingenting kunne i den periode.

Vidnet blev ikke ked af at høre, at hendes sag var blevet udprintet og givet til en journalist. Hvis tiltalte havde spurgt vidnet forinden, havde hun givet hende et samtykke til at videregive hendes sag.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at hun skrev et læserbrev til Information efter at have læst artiklen om tiltalte. I hendes læserbrev gav hun udtryk for, at hun ville have indvilliget i at udlevere sin sag, hvis hun forinden var blevet spurgt.

....."

Vidnet (navne- og adressebeskyttelse) B25 har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hun flyttede til X-kommune i 2013. Hun havde da været i "systemet" i 7-8 år. Hun fik tildelt sin førtidspension den 1. april 2016. Hun blev syg tilbage i 2005. Hun har blandt andet haft en blodprop i hjertet, knæoperation og depressioner.

Y-kommune pressede hende ud i arbejdsprøvning gennem 6 år. Hun kunne ikke arbejde fuld tid, hvorfor hun efter lang tid fik bevilliget arbejde på deltid. Det var herefter, hun flyttede til X-kommune fra Y-kommune. Det betød, at hun skulle starte forfra i sin arbejdsprøvning. Hun nåede at være i arbejdsprøvningsforløbet i både Y og X i samlet 10 år, før hun fik sin førtidspension.

Vidnet er ikke ked af, at tiltalte har udprintet hendes sag og givet den til en journalist. Hun mener, at der skal noget opmærksomhed omkring de forhold, mange borgere som hun bliver udsat for.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at hun har haft kontakt til tiltalte, efter at politiet orienterede hende om sagen. Hun hørte om tiltalte via forskellige foraer på nettet. Vidnet skrev til tiltalte på messenger, hvorefter de talte sammen i telefonen. Vidnet sagde til tiltalte, at hvis hun havde spurgt hende, ville hun selv have udleveret sin sag til hende.

....."

Vidnet psykiater Mogens Undén har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han er psykiater og har været det siden starten af 1980'erne. Han har blandt andet arbejdet som overlæge på Skt. Hans Hospital. I mange år har han dog arbejdet i egen praksis i X-by. Han har mange patienter, der får behandler deres sager i X-kommune og udarbejder mange erklæringer for disse patienter.

Han oplever, at kommunens forvaltning ikke følger hans anbefalinger. Han oplever, at hans patienter får det dårligere og dårligere. Ofte bliver han bedt om at vurdere den samme person op til flere gange. Det er meningsløst. Det er hans vurdering, at mange patienter udvikler angst og bliver mere syge af den behandling, kommunen udsætter dem for.

Det er ofte sket, at hans vurdering har været, at en patient ikke vil kunne komme på arbejdsmarkedet igen, men at kommunen på trods af dette, sender patienten i flere forskellige arbejdsprøvningsforløb. Det er vidnets oplevelse, at hans patienter ikke altid får den hjælp af kommunen, de burde få. Han har patienter fra flere kommuner, og han kan tydeligt mærke en forskel mellem den behandling, patienterne får i de forskellige kommuner.

....."

Vidnet læge Anders Beich har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

".....

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han er praktiserende læge i Y-by og X-by. Han er derudover formand for Dansk Selskab for Almen Medicin. Han har patienter, der bor i X-by, og som får behandlet deres sager i X-kommune. Han udarbejder rigtig mange erklæringer til kommunen. Flere år i træk kan han udarbejde erklæringer på den samme patient. Han oplever ofte, at hans patienter bliver dårligere år for år. Han har patienter, der har været tilknyttet jobcenteret i op til 7-8 år.

Det er vidnets egen og flere af hans kollegers oplevelse, at kommunen tilsidesætter de lægefaglige erklæringer. I en erklæring kan eksempelvis stå, at behandlingsmulighederne er udtømte, og at tilstanden er stationær. Han har aldrig oplevet, at en patient, han har vurderet således, er kommet på arbejdsmarkedet. Til gengæld har han oplevet, at en sådan patient bliver sendt ud i flere forskellige arbejdsprøvningsforløb.

Han udtaler sig alene om de lægefaglige ting og ikke om arbejdsevne. Men der er ofte sammenfald mellem patientens funktionsevne og arbejdsevne.

....."

Oplysningerne i sagen

X-kommune ved D modtog den 27. marts 2017 en mail fra journalist A, Information, med dette indhold:

".....brug pitch 10 ved citeringer

Hej D

Artiklen med T og dine kommentarer vil blive ledsaget af en kort tekst, hvor T omtaler en af de sager, hun har været med til at behandle. Mhp evt. kommentar fra jeres side sender jeg den hermed til dig. Muligvis vil der være plads til endnu en sag, i så fald sender jeg også den til dig.

...

En af de sager, T har været med til at behandle, drejede sig om en 54 årig tidligere blikkenslager, vi her kan kalde for Aage. Efter at have været ansat bl.a. som sikkerhedsvagt på Amalienborg og kontorbetjent og chauffør hos A. P. Møller begyndte Aage at drikke voldsomt efter sin skilsmisse.

Da T som en del af rehabiliteringsteamet fik kendskab til Aages sag i januar 2016, blev resultatet af teamets behandling, at han tildeltes førtidspension.

Men T kunne læse i hans sag, at han ud over PTSD, KOL, astma og spiserørskatar også var en kronisk alkoholiker, der i årevis havde drukket over en flaske vodka om dagen og dertil et dagligt forbrug på 30-40 cigaretter. Af de grunde havde Aage også tabt omkring 20 kg., lød vurderingen fra hans læge.

Aage havde hjemmehjælp flere gange daglig, der forsøgte at få ham til at spise noget og sørgede for hans personlige hygiejne. Han brugte ble, fordi han "ikke kommer ud af spfaen" som det blev udtrykt i sagens dokumenter.

Selv var Aage overbevist om, at han kunne få et job via sin svoger den dag i morgen, hvis det skulle være: "Hvis han bare havde nogle penge, så kan han godt tage bussen og starte på arbejde på mandag," mente Aage.

Sådan så hans læge dog ikke på situationen: Aage havde været indlagt "talrige gange" på grund af sin alkoholisme, og "jeg mener ikke, at han aktuelt er i stand til at deltage i noget som helst," som lægen skrev i en lægeerklæring fra oktober 2015.

To måneder senere skrev lægen i endnu en erklæring:

"Ved hjemmebesøg ligger han på sofaen og falder hen, det lykkes ikke at få ham op at sidde i sofaen, han falder omkuld. Svarer mumlende på spørgsmål, har dog selv en formodning om, at han snart kan være rask og starte arbejde, hvilket er helt urealistisk, især taget i betragtning han ikke har intentioner om at ophøre med alkohol," skriver lægen, som havde kendt Aage siden 2007 som "kronisk alkoholiker" med et alkoholmisbrug "gennem nok i hvert fald 15-20 år".

Hvorfor, spørger T, havde Aage ikke for mindst tre år siden fået tildelt førtidspension?

"Lægen skrev, at Aage er kronisk alkoholiker, og han var iøvrigt så dårlig, at han efter min mening umiddelbart opfyldte plejehjemskriterierne, som ellers er ret strenge. Alligevel havde X-kommune i tre år ment, at Aage skulle i fleksjob. Derves sparede kommunen omkring 100.000 kr. om året," vurderer T.

....."

Det fremgår af sagen, at "Aage" er identisk med C, som er omtalt i forhold 1.

X-kommunes sagsoplysninger vedrørende C er dokumenteret under sagen som bilag 038-08-005-014.

Sagen omfatter endvidere tilsvarende sagsoplysninger fra X-kommunes sagsakter vedrørende borgerne i forhold 3-91.

Under en ransagning af tiltaltes bolig den 12. juli 2017 blev der beslaglagt to blå plasticposer med påtryk JYSK indeholdende personfølsomme oplysninger på flere forskellige personer, som var lagt i charteks.

Personlige oplysninger

Der er af Kriminalforsorgen foretaget en personundersøgelse vedrørende tiltalte, hvoraf det blandt andet fremgår, at det er Kriminalforsorgens vurdering, at det er tvivlsomt, hvorvidt tiltalte er i stand til at gennemføre et vilkår om samfundstjeneste. Kriminalforsorgen har dog erklæret sig indforstået med at søge et sådant vilkår gennemført, såfremt tiltalte i retten erklærer sig indforstået hermed. Iøvrigt har Kriminalforsorgen udtalt, at såfremt retten finder, at sagen kan afgøres med en betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste, anbefales det, at der alene fastsættes vilkår om prøvetid.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Retten's begrundelse og afgørelse

Indledningsvis bemærkes, at tiltalte som ansat i X-kommune var underlagt tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, hun fik kendskab til i forbindelse med sit arbejde. De i sagen omhandlede oplysninger om borgeres helbredsmæssige og sociale forhold, som tiltalte fik kendskab til i forbindelse med sit arbejde, er af en sådan fortrolig karakter, at de var omfattet af hendes tavshedspligt.

forhold 1

Tiltalte har forklaret, at hun tog kontakt til journalist A, Information, og at hun til ham videregav fortrolige oplysninger om C.

Kommunens oplysninger om C var ikke blandt de sagsoplysninger, som politiet fandt i blå poser i tiltaltes lejlighed, og som hun havde videregivet til journalisten.

Tiltalte har forklaret, at hun selv havde haft Cs sag i sin sagsportefølje, hvorfor hun kendte til alle sagens detaljer.

Det fremgår af journalistens mail til X-kommune den 29. marts 2017, at der citeres direkte fra de lægelige journaloplysninger i kommunens sagsmateriale vedrørende C. På denne baggrund findes tiltalte skyldig i den rejste tiltale, da der ikke forelå samtykke til videregivelse fra C.

forhold 2

Tiltalte har forklaret, at hun godt var klar over, at de i anklageskriftet omtalte sager, måtte hun ikke tage med hjem. Hun har tillige forklaret, at hun tog kontakt til journalist A, Information, og at hun gav alle sagerne, som politiet fandt i blå poser i hendes lejlighed, til journalisten, som opbevarede dem på avisredaktionen. Hun gjorde det, for at journalisten skulle skrive om utålelige forhold i X-kommune, som førte til, at borgere blev nedbrudt og ladt i stikken af kommunen og dens lovbrud.

De mange sagsakter blev indsamlet af tiltalte til brug herfor, og retten finder, at tiltalte herved og ved at opbevare sagerne på sin bopæl - uden samtykke fra de enkelte borgere - har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155.

forhold 3 til 6 og 8 til 91

Som anført under forhold 2 om tiltaltes forklaring sammenholdt med fundet af de blå poser med sager i tiltaltes lejlighed og hendes forklaring om, at hun videregav sagerne til journalist A, finder retten tiltalte skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Antallet af sager, som blev videregivet til journalisten, findes skærpende.

Som også forklaret af tiltalte lægges det til grund, at sagerne alene blev videregivet til journalist A, som tiltalte stoled på efter et tidligere samarbejde, og at der ikke er oplyst om forhold, som kan betvivle, at oplysningerne ikke er videregivet til andre end A eller iøvrigt kommet ud i en videre kreds. Der ses således ikke at være påført nogen af de 88 borgere, som sagerne ophandler, en betydelig skade, ligesom der ikke ses at have været særlig risiko herfor. Tiltalte frifindes derfor for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2.

forhold 7

Ved tiltaltes forklaring om, at hun efter aftale med B5 har repræsenteret denne, findes det betænkeligt at lægge til grund, at tiltalte ikke også havde hendes accept til videregivelse af hendes fortrolige oplysninger, hvorfor tiltalte frifindes.

For så vidt angår tiltaltes frifindelsespåstand, jf. straffelovens § 152e, stk. 1, nr. 2 bemærkes indledningsvis, at retten er klar over, at tiltalte ved sine handlinger har ønsket at skabe fokus på X-kommunes borgeres muligheder for at blive tilkendt førtidspension, som er et emne, der har væsentlig samfundsmæssig interesse. Det er også lykkedes tiltalte at bidrage til debatten herom, særligt ved hendes samarbejde med journalist A.

Imidlertid kan det efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at tiltalte ved sine handlinger har afsløret egentlige ulovligheder i kommunens sagsbehandling.

Endvidere finder retten, at det var unødvendigt at kopiere, opbevare og videregive fortrolige oplysninger vedrørende 89 borgere, herunder meget personlige oplysninger om borgernes helbredsmæssige og sociale forhold.

Forholdene findes derfor ikke omfattet af straffelovens § 152e, stk. 1, nr. 2.

Straffen fastsættes i medfør af straffelovens § 152, stk. 1 og § 155 til 10 dagbøder af 500 kr.

Retten har ved strafudmålingen på den ene side lagt vægt på antallet af sagsakter og på den anden side tiltaltes behandling af disse.

Påstanden om konfiskation tages i medfør af den påberåbte bestemmelse til følge som nedenfor bestemt.

Den nedlagte erstatningspåstand udskydes efter retsformandens bestemmelse til eventuelt civilt søgsmål.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T skal straffes med 10 dagbøder på hver 500kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til fængsel i 10 dage.

Hos tiltalte konfiskeres 89 charteks (koster 1, 3-6 og 8-91).

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 25. marts 2021 af Østre Landsrets 8. afdeling
(landsdommerne Frosell, Mohammad Ahsan og Mikael Friis Rasmussen med domsmænd).

8. afd. nr. S-1695-20:

Anklagemyndigheden

mod

T

...

(advokat Mads Krøger Pramming, besk.)

Retten på Frederiksbergs dom af 5. februar 2020 (5937/2019) er med Procesbevillingsnævnet tilladelse anket af tiltalte med påstand om frifindelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at tiltalte var ansat i X-kommune fra den 1. september 2007 til 31. januar 2017, og at hun var ansat i rehabiliteringsteamet fra ultimo november 2015 og havde sidste arbejdsdag i dette team i foråret 2016.

Den 10. december 2015 sendte tiltalte en mail til teamleder D og socialrådgiver ..., hvor tiltalte gjorde opmærksom på bl.a., at hun var uenig i en afgørelse vedrørende en borger, hvis sag blev behandlet på et møde den 24. november 2015. Dette gav anledning til en mailkorrespondance mellem tiltalte og de nævnte personer og resulterede i, at der den 16. december 2015 blev afholdt et møde.

Den 23. februar 2016 sendte tiltalte en mail til D og koordinerende sagsbehandler E, hvori tiltalte fremhævede bl.a., at hun ikke var enig i, at en borger skulle henvises til et ressourceforløb, da det var formålsløst. Endvidere anførte tiltalte, at ”For mig og ud fra min erfaring og faglige baggrund – forekommer det mig – desværre – at være åbenlyst at arbejdsevnen ikke kan forbedres – tværtimod anser jeg ... for at være i risikozonen for FORVÆRRING af tilstanden”. E besvarede ved mail af 24. februar 2016 tiltaltes mail og anførte bl.a., at han ikke havde indstillet til ressourceforløb, men til afslag på en egenansøgt førtidspension, og at ”Du opremser i din mail en række forhold som du mener skulle have været nævnt i indstillingen. Jeg mener selv at disse punkter i de væsentlige alle fremgår af indstillingen”.

Ved mail af 29. februar 2016 videresendte tiltalte den forudgående mailkorrespondance til teamleder F, der ved mail af samme dag kl. 14.25 skrev følgende til tiltalte:

”Som jeg læser historikken er sagen blevet gennemgået og kommenteret (jf. Ds mail af 10. december kl. 13:54, hvor jeg kan konstatere, at HA i øvrigt refererer til en mail, hvor hun forklarer sig).

Du nævnte ved vores møde før, at der bliver begået ulovligheder i forbindelse med sager i rehab.teamet, hvilket er alvorlige anklager. Hvis du fortsat mener, at der er foregået ulovligheder – ikke at forveksle med faglige uoverensstemmelser – har jeg brug for, at du præcist angiver, hvad der berettiger disse anklager.”

Den 29. februar 2016 kl. 14.50 skrev tiltalte herefter følgende mail til F:

”Jeg vil, hvis du ønsker det – gerne drøfte nedenstående sag med dig og hvorfor jeg ikke mener, der er truffet en korrekt afgørelse?
Det kan være jeg tager fejl, og så beklager jeg meget.

Jeg vil også pointere, at det jeg mener, jeg sagde var, at det forekommer mig, at borgeres Retssikkerhed kan være på spil i Rehabiliteringsteamet, (især mht. ophør af sygedagpenge), samt at jeg derfor fornemmer, at noget/nogle afgørelser måske kan være ulovlige?

På mødet med D fik jeg fornemmelse af, at det ikke var mit område, det tog sagsbehandlerne m fl. sig af.

Jeg skulle blot byde ind med min sundhedsfaglige viden.

Under alle omstændigheder er jeg glad for, at ... tager over.

Tak.”

F sendte herefter følgende mail af 29. februar 2016 kl. 19.50 til tiltalte:

”Jeg reagerede i samtalen på din brug af ordet ’ulovligheder’. En afgørelse du/vi ikke er enige i, er i min optik en helt anden sag.

Vi/jeg kan ikke på en *fornemmelse* for at nogle afgørelser *måske* kan være ulovlige tillade os at udvise den grad af mistillid til vores kollegaers arbejde. Med afsæt i nedenstående korrespondance/den omtalte sag skal jeg bede om en præcis, skriftlig redegørelse for hvilke(t) forhold, det drejer sig om, samt hvem du mener skal holdes ansvarlige herfor, hvis du fortsat er af den opfattelse, at der foregår ulovligheder – alternativt skal jeg anmode om, at mistilliden straks ophører”.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte.

De i byretten af vidnerne D, B88, B25, psykiater Mogens Undén og læge Ander Beich afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte har supplerende forklaret bl.a., at hun ikke var ansat i X-kommune, da hendes søns og hendes søsters socialsager blev behandlet i henholdsvis Y-kommune og Z-kommune. Tiltalte accepterede at arbejde i rehabiliteringsteamet på grund af muligheden for at hjælpe borgerne. Tidligere sad hun i visitationen og var derfor god til at foretage funktionsvurderinger. Med ”sagsmishandling” mener hun, at borgerne blev syge eller endnu mere syge i forbindelse med kommunens sagsbehandling. Loven var sådan set udmærket. Det var administrationen, den var gal med, idet økonomiske hensyn fyldte alt for meget. Før hun tog de mange sagsakter med hjem, nævnte hun problemerne for flere chefer. Hun talte også med sine kolleger om de problemer, hun oplevede. Det blev ikke noteret, når hun var uenig i indstillinger i konkrete sager. Hun mener, at der blev administreret ulovligt, f.eks. blev en terminal kræftsyg borger fjernet fra en stand by-ordning og sendt i formålsløs arbejdsprøvning. Da tiltalte protesterede mod dette, måtte hun stå skoleret for D. Tiltalte havde et anstrengt forhold til F, idet han nærmest kun havde fokus på økonomi.

Hun overvejede at give sagerne tilbage til kommunen, men da oplysningerne havde offentlighedens interesse, gjorde hun det ikke. Desuden havde hun jo stødt panden mod en mur, når

hun nævnte problemerne internt i kommunen. Hun var villig til at begå noget kriminelt for at afsløre noget endnu mere kriminelt.

Det var nødvendigt at overlevere alle sagsakter og oplysninger til journalist A for at dokumentere problemernes omfang og alvorlighed. Hun var klar over oplysningernes følsomme karakter, og opbevarede derfor sagerne omhyggeligt. Det gjorde A også. Hun mente, at det var nødvendigt at alle oplysningerne kom frem, også de detaljerede oplysninger vedrørende C.

Hun havde nok håbet og troet, at A ville skrive yderligere en eller flere artikler på baggrund af de øvrige sager. Det kan godt passe, at hun havde sin sidste arbejdsdag i foråret 2016. Da havde hun været i rehabiliteringsteamet fra november 2015. I februar 2016 havde hun taget ca. halvdelen af de 90 sager med hjem. De skulle som udgangspunkt leveres tilbage. Da F i slutningen af februar 2016 bad hende om at dokumentere sine anklager og der var optræk til, at hun ville blive afskediget, valgte hun at tage endnu flere sager med hjem. Samlet var hun nok involveret i ca. halvdelen af sagerne.

Hendes kolleger gav hende ret i, at borgerne ikke blev behandlet ordentligt. Én kollega nævnte ligefrem, at hun ikke turde sige dette højt, fordi hun boede i kommunen og var bange for repressalier. Kollegerne var enige i, at sagsbehandlingen var kritisabel og havde store menneskelige følger for de berørte borgere. Dette gjaldt i de fleste af de 90 sager. Kun en enkelt eller to af sagerne var efter hendes opfattelse blevet behandlet i overensstemmelse med reglerne.

Landsrettens begrundelse og resultat

Forhold 1, 3-6 og 8-91

Også efter bevisførelsen for landsretten findes det bevist, at tiltalte var bekendt med, at hun som ansat i X-kommune var underlagt tavshedspligt med hensyn til de fortrolige oplysninger, som hun fik kendskab til i forbindelse med sit arbejde, jf. straffelovens § 152, stk. 1.

Endvidere tiltrædes det, at de oplysninger om borgeres helbredsmæssige og sociale forhold, som tiltalte fik kendskab til i forbindelse med sit arbejde, og som hun videregav til journalist A, var fortrolige og derfor omfattet af hendes tavshedspligt, jf. straffelovens § 152, stk. 3.

Herudover tiltrædes det af de af byretten anførte grunde, dels at tiltalte har videregivet oplysninger om Cs helbredsmæssige og sociale forhold til A, jf. forhold 1, dels at tiltalte har videregivet sagsakter vedrørende 88 andre borgeres helbredsmæssige og sociale forhold til A, jf. forhold 3-6 og 8-91, hvilket i øvrigt er ubestridt.

Hvorvidt tiltalte kan straffes for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, for den skete videregivelse af fortrolige oplysninger, afhænger af, om hun må anses for at have handlet ”i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv”, jf. straffelovens § 152 e, nr. 2, idet denne bestemmelse er udtryk for en angivelse af tilfælde, hvor videregivelsen af fortrolige oplysninger ikke kan anses for ”uberettiget” efter § 152, stk. 1.

Begrebet ”åbenbar almeninteresse” i § 152 e, nr. 2, henviser til samfundsmæssig interesse, og spørgsmålet om, hvorvidt videregivelsen har været berettiget efter § 152, stk. 1, beror således på en afvejning af hensynet til den samfundsmæssige interesse, der blev varetaget ved videregivelsen, over for hensynet til den krænkelse, som de i sagerne omhandlede borgere blev udsat for ved videregivelsen. Ved denne afvejning skal bestemmelserne i straffelovens § 152, stk. 1, og § 152 e, nr. 2, fortolkes i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

På den ene side må der herefter lægges vægt på, hvilket er ubestridt, at videregivelsen af oplysningerne skete til en journalist til brug for udarbejdelsen af en artikel, som omhandlede spørgsmål af væsentlig samfundsmæssig interesse, og som i øvrigt indgik i eller kom til at indgå i en aktuel debat om borgeres mulighed for at få tilkendt førtidspension og iværksættelse af ressourceforløb. Endvidere må der lægges vægt på, at videregivelsen skete, fordi tiltalte var af den opfattelse, at borgerne blev ladt i stikken på grund af kommunens sagsbehandling, hvilket hun oplevede som ”sagsmishandling”. Hertil kommer, at videregivelsen skete, fordi det var tiltaltes opfattelse, at kommunens sagsbehandling var i klar strid med reglerne på rehabiliteringsområdet. Herudover må der lægges vægt på, at hun internt i X-kommune forud for videregivelsen havde stillet spørgsmål ved kommunens sagsbehandling på området, hvilket efter tiltaltes opfattelse ikke havde den ønskede effekt.

Heroverfor står imidlertid, at tiltalte i ikke-anonymiseret form har videregivet sagsakter indeholdende særdeles personfølsomme oplysninger – herunder oplysninger om borgernes diag-

noser, psykiske og sociale forhold – og at der er videregivet sagsakter om i alt 89 borgere, hvor tiltalte i øvrigt for ca. halvdelen af sagernes vedkommende ikke var involveret i sagsbehandlingen. Hertil kommer, at en belysning af sagsbehandlingen i X-kommune kunne – når henses til navnlig den lange periode, tiltalte havde sagsakterne i sin besiddelse på sin bopæl – være sket ved, at hun havde videregivet sagsakterne i anonymiseret form. Endvidere kunne belysningen af sagsbehandlingen i X-kommune kunne være sket ved, at tiltalte ved en gennemlæsning af sagsakterne kunne have udvalgt de sager, hvor det efter hendes opfattelse var særligt klart, at der var foretaget en sagsbehandling i strid med reglerne på rehabiliteringsområdet. Disse udvalgte sager kunne hun herefter have videregivet til journalist A i anonymiseret form.

Efter en samlet afvejning finder landsretten, at hensynet til at få belyst X-kommunes sagsbehandling på rehabiliteringsområdet ikke berettigede til den krænkelse, som de i alt 89 borgere blev udsat for ved videregivelsen. Det gælder, uanset at videregivelsen skete til én enkelt journalist, der var ansat ved et dagblad. Landsretten tiltræder herefter, at videregivelsen af de fortrolige oplysninger ikke var berettiget efter straffelovens § 152, stk. 1, jf. § 152 e, nr. 2, således som disse bestemmelser skal fortolkes i lyset af artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Landsretten tiltræder herefter, at tiltalte i det af byretten anførte omfang er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Forhold 2

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at tiltalte havde taget sagsakterne i ca. halvdelen af sagerne med hjem, fordi hun havde været involveret i sagerne gennem sin deltagelse i møder i rehabiliteringsteamet i X-kommune. Den resterende halvdel af sagerne var hun således ikke involveret i, men printede sagsakterne i sagerne ud og tog dem med hjem i løbet af marts 2016 og opbevarede dem herefter på sin bopæl. Alle sagsakterne befandt sig på tiltaltes bopæl, da politiet den 12. juli 2017 foretog ransagning der.

Landsretten finder, at tiltalte ved at have undladt at tilbagelevere sagsakterne i de ca. 45 sager, som hun var involveret i, og således havde opbevaret dem på sin bopæl gennem en længere periode, mens hun var ansat i X-kommune, uden at det tjente et sagsbehandlingsformål, har

overtrådt straffelovens § 155, når også henses til sagsakernes antal, og at de indeholdt særdeles personfølsomme oplysninger. Endvidere finder landsretten, at tiltalte har overtrådt straffelovens § 155 ved at printe, tage med hjem og opbevare sagsakterne i de resterende ca. 45 sager, som hun ikke var involveret i.

Det forhold, at overtrædelsen af straffelovens § 155 havde det formål, at sagsakterne skulle videregives til en journalist med henblik på, at denne kunne skrive om sagsbehandlingen i X-kommune, kan ikke føre til et andet resultat, når henses til antallet af sager, karakteren af oplysningerne samt den lange periode, hvor tiltalte opbevarede sagerne på sin bopæl, mens hun var ansat i X-kommune.

Strafudmålingen

Uanset, at formålet med videregivelsen var at få belyst forhold af væsentlig samfundsmæssig interesse, finder landsretten, at straffen er passende bestemt, når henses til antallet af sager, karakteren af oplysningerne, der blev videregivet, samt den lange periode, hvor tiltalte opbevarede sagerne på sin bopæl.

Konklusion

Landsretten stadfæster herefter byrettens dom, i det omfang den er anket.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod tiltalte, T, stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 13. januar 2022

Sag 94/2021

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Mads Krøger Pramming, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Frederiksberg den 5. februar 2020 (5937/2019) og af Østre Landsrets 8. afdeling den 25. marts 2021 (S-1695-20).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Henrik Waaben, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Retsgrundlag

Den 17. december 2021 trådte lov nr. 1436 af 29. juni 2021 om beskyttelse af whistleblowere i kraft. Lovens § 7 er sålydende:

”§ 7. En whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i §§ 5 og 6, anses ikke for at have tilsidesat en lovbestemt tavshedspligt og ifalder ikke nogen form for ansvar herfor, forudsat at whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at indberetningen eller offentliggørelsen af de pågældende oplysninger var nødvendig for at afsløre et forhold omfattet af § 1, stk. 1.

Stk. 2. En whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i §§ 5 og 6, ifalder ikke ansvar for at skaffe sig adgang til de oplysninger, som er indberettet eller offentliggjort, forudsat at en sådan handling ikke udgør en selvstændig strafbar handling.”

Lovforslaget blev fremsat den 14. april 2021. I bemærkningerne til § 7 hedder det bl.a. (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, lovforslag nr. L 213, s. 38 f.):

”Efter den foreslåede bestemmelses stk. 1 anses en whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i §§ 5 og 6, ikke for at have tilsidesat en lovbestemt tavshedspligt og ifalder ikke nogen form for ansvar herfor, forudsat at personen havde rimelig grund til at antage, at indberetningen eller offentliggørelsen af de pågældende oplysninger var nødvendig for at afsløre et forhold omfattet af § 1, stk. 1.

Hvis disse betingelser er opfyldt, må whistlebloweren ikke ifalde ansvar, hverken civilretligt, strafferetligt, administrativt eller ansættelsesretligt. Det kræver som beskrevet, at whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at indberetning eller offentliggørelse af oplysningerne var nødvendige for at afsløre en overtrædelse.

Den foreslåede ansvarsfritagelse omfatter således ikke oplysninger, som whistlebloweren afslører uden at have en sådan rimelig grund. Brud på tavshedspligt om oplysninger, som ikke er nødvendige for at afsløre en overtrædelse omfattet af lovforslagets § 1, stk. 1, eller som whistlebloweren ikke havde rimelig grund til at antage var nødvendige, vil således fortsat være undergivet ansvar.

Ved vurderingen af, om brud på en tavshedspligt konkret må anses for nødvendig i tilfælde af offentliggørelse efter den foreslåede § 5, stk. 2, vil en vurdering svarende til den, der skal foretages efter straffelovens § 152 e, nr. 2, kunne være retningsgivende. Det vil således skulle indgå i vurderingen, om den pågældende har handlet i berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af eget eller andres tarv. Der vil i den forbindelse bl.a. kunne lægges vægt på oplysningernes karakter. I tilfælde af offentliggørelse skal betingelserne i lovforslagets § 5, stk. 2, tillige være opfyldt.”

Anbringender

I har anført navnlig, at hun kontaktede journalisten, efter at hun internt i kommunen forgæves havde forsøgt at gøre opmærksom på, at udsatte borgeres sager systematisk blev behandlet i strid med lovgivningen. Hun kendte journalisten og havde tillid til ham, og hun gav ham oplysningerne fra de 89 sager for at dokumentere den systematiske fejlbehandling. Hun havde en aftale med journalisten om anonymisering og fortrolighed.

Hun videregav sagsakterne i god tro og ikke ud fra personlige motiver, og der var faktisk grundlag for kritikken. Hun handlede dermed i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse, jf. straffelovens § 152 e, nr. 2. Desuden har lovgiver med den nye lov om beskyttelse af

whistleblowere tilkendegivet, at det er i offentlighedens interesse, at alvorlige lovovertrædelser og andre alvorlige forhold kommer frem i lyset.

Den artikel, journalisten skrev, bidrog til en voksende offentlig debat om kommunernes sagsbehandling ved tilkendelse af førtidspension og ressourceforløb, og debatten førte til en præcisering af lovgivningen i 2018.

Der er tale om særdeles følsomme personoplysninger, og videregivelsen har krænket de pågældende borgere, men oplysningerne har ikke været offentliggjort eller været i risiko for at blive offentliggjort. Skadevirkningen har været minimal.

Undladelsen af at tilbagelevere sagsakterne er ikke af en sådan karakter, at betingelserne i straffelovens § 155 er opfyldt. Hun var i lovlig besiddelse af sagsakterne indtil ophøret af sin ansættelse, og hun opbevarede dem med henblik på at varetage betydelige samfundsmæssige interesser.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T uberettiget videregav fortrolige og personhenførbare oplysninger om i alt 89 personers rent private forhold, herunder oplysninger om diagnoser, psykiske og sociale forhold. Borgerne skal kunne have tillid til, at fortrolige oplysninger, som offentlige myndigheder kræver og indsamler, forbliver fortrolige og ikke videregives til andre. Hensynet til at beskytte sådanne fortrolige oplysninger er tungtvejende over for hensynet til ytringsfriheden.

Det var ikke nødvendigt at videregive de meget følsomme personoplysninger for at belyse sagsbehandlingen hos kommunen. T kunne i stedet have fremsat sine synspunkter i generelle vendinger eller have givet eksempler på den sagsbehandling, hun havde kendskab til. Hun kunne også have videregivet oplysningerne i anonymiseret form eller have indhentet et samtykke fra de berørte borgere.

Den nye whistleblowerlov kan ikke føre til et andet resultat, idet en vurdering efter denne lov svarer til vurderingen efter straffelovens § 152 e, nr. 2.

T har ved at opbevare sagsakterne på sin bopæl under de pågældende omstændigheder overtrådt straffelovens § 155. Der er tale om et forhold af alvorlig karakter, når der henses til antallet af sager, karakteren af oplysningerne og den lange periode, hun opbevarede sagerne. Hun havde alene været involveret i halvdelen af de sager, hvis akter hun tog med hjem.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T er ved landsrettens dom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, ved at have videregivet fortrolige oplysninger om 89 borgere til journalist Ulrik Dahlin, Dagbladet Information. Desuden er hun fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155 ved at have opbevaret sagsakter om 89 borgere på sin bopæl.

For Højesteret er spørgsmålet, om T ved videregivelsen af oplysningerne til journalisten handlede i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse, jf. straffelovens § 152 e, nr. 2, sådan at der ikke foreligger en strafbar overtrædelse af tavshedspligten. Desuden er spørgsmålet, om hendes opbevaring af sagsakterne på bopælen udgør en overtrædelse af straffelovens § 155.

Videregivelse af oplysninger (forhold 1, 3-6 og 8-91)

Om videregivelsen af de pågældende oplysninger til journalisten var berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse, beror på en afvejning af hensynet til den samfundsmæssige interesse, der blev varetaget ved videregivelsen, over for hensynet til den krænkelse, som videregivelsen af oplysningerne om de berørte borgere indebar. Ved denne afvejning skal bestemmelserne i straffelovens § 152, stk. 1, og § 152 e, nr. 2, fortolkes i lyset af bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

Højesteret finder, at der ved afvejningen på den ene side må lægges vægt på, at videregivelsen skete til en journalist til brug for medieomtale af spørgsmål af væsentlig samfundsmæssig interesse og i forbindelse med en aktuel debat om borgeres mulighed for at få tilkendt førtidspension mv. Endvidere må der lægges vægt på, at videregivelsen skete, fordi X Kommunes sagsbehandling på rehabiliteringsområdet efter Ts opfattelse var ulovlig eller kritisabel.

Heroverfor står, at det er afgørende ud fra både hensynet til den enkelte borger og hensynet til den generelle tillid mellem borgere og forvaltning, at fortrolige personoplysninger ikke uberegtiget videregives. Ts videregivelse omfattede særdeles følsomme personoplysninger – herunder om diagnoser samt psykiske og sociale forhold – om i alt 89 borgere. Hertil kommer, at ønsket om at få afdækket sagsbehandlingen hos kommunen kunne være opfyldt på anden måde end ved som sket at videregive særdeles følsomme, personhenførbare oplysninger til journalisten.

På den baggrund finder Højesteret, at Ts ønske om at få afdækket X Kommunes sagsbehandling på rehabiliteringsområdet ikke berettigede til den krænkelse, som hendes videregivelse af særdeles følsomme personoplysninger om 89 borgere til journalisten indebar. Højesteret tiltræder herefter, at videregivelsen ikke var berettiget efter straffelovens § 152, stk. 1, jf. § 152 e, nr. 2.

Spørgsmålet er herefter, om lov om beskyttelse af whistleblowere, der trådte i kraft den 17. december 2021, kan føre til straffrihed, jf. straffelovens § 3. Herom bemærkes, at det fremgår af lovens § 7, stk. 1, at en whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i § 5 og § 6, ikke anses for at have tilsidesat en lovbestemt tavshedspligt, hvis vedkommende havde rimelig grund til at antage, at offentliggørelsen af de pågældende oplysninger var nødvendig for at afsløre et forhold omfattet af lovens § 1, stk. 1. Ifølge forarbejderne vil en vurdering svarende til den, der skal foretages efter straffelovens § 152 e, nr. 2, kunne være retningsgivende, når det skal vurderes, om en tavshedspligt kan anses for tilsidesat efter whistleblowerloven. På baggrund af det anførte om whistleblowerlovens § 7, stk. 1, og de nævnte forarbejder finder Højesteret, at heller ikke denne lov kan føre til straffrihed.

Opbevaring af sagsakter på bopælen (forhold 2)

Højesteret finder, at T har overtrådt straffelovens § 155 ved at opbevare de pågældende sagsakter med personhenførbare oplysninger om 89 borgere på sin bopæl i en længere periode, uden at dette tjente et sagsbehandlingsformål.

Strafudmåling

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at nedsætte den fastsatte straf.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.